

Antoni Serra

Alabats siguin els dimonions bufarells —o cucarells?, ja m'explicaran vostès la diferència—, perquè ja som centenari. Fins a hores d'ara, era un vell malfoc —condició a la qual no renunciaré mai—, però, ara que hem iniciat un any nou, ja som centenari gràcies al cinema, bé, al cinema i sobretot a *Temps Moderns*. Perquè aquest *Temps Moderns* que tenen a les mans és, per obra i tossuderia del seu director (el màgic i revolucionari Jaume Vidal), precisament el que fa cent de la seva història.

Cent són molts números, una xifra admirable —especialment en una societat que és quasi bé tan efervescent com l'aspirina— i que no fàcilment es materialitza.

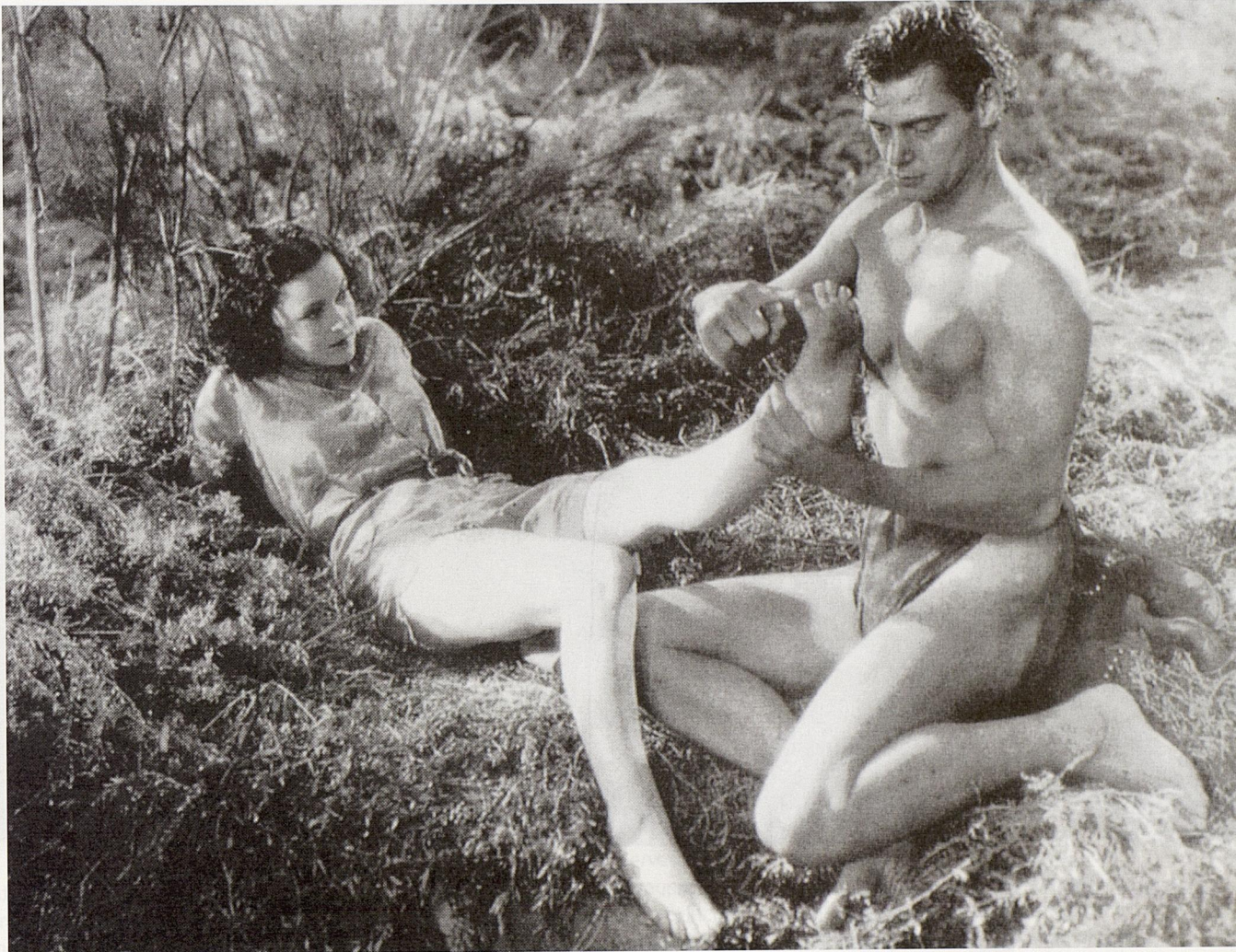
No cal dubtar-ho: la revista, fidel tots els mesos a la cita amb els seus lectors,

és un exemple de perseverança, de constància, de sana —i tal vegada sàvia, qui és capaç d'afirmar el contrari?— insistència per oferir un ventall divers d'opinions, no sempre coincidents, fins i tot a vegades contraposades, sobre el cinema del passat i del present.

Així ara, que som centenari, aprofitaré l'avinentsa per fer una mena de reflexió personal, intransferible lògicament, com sempre incrèdula i indisciplinada, volgudament heterodoxa, sobre les meves preferències cinematogràfiques de tots els temps, independentment de tendències, estils o floretes tècniques. La primera declaració, no gens apassionada, que he de fer, i que pot sorprendre a més d'un (si és que tenc més d'un lector, és clar), és que estic d'acord amb l'escriptor Terenci Moix —i no li tenc una especial simpatia literària, ans el contrari, amb l'excepció

de dues de les seves primeres obres: *La torre del vicis capitals* i *El dia que va morir Marilyn*— quan va afirmar que el cinema de veritat era el que es produïa devers els anys seixanta. Les pel·lícules que s'han realitzat en el darrers temps, des de quasi bé els vuitanta fins a hores d'ara, m'han interessat poc o gens. Avui hi ha molt més recursos tècnics, no negaré l'evidència, però les imatges que m'arriben des de la pantalla em semblen —amb algunes excepcions— encartonades, pur pergamí modern, falses i que són el suport d'un llenguatge cinematogràfic poc convincent.

Ja em perdonaran vostès, amics meus, per atrevir-me a declarar —sense cap vergonya— que un film com *The Adventures of Robin Hood*, de Curtis i Keighley, és un dels millors films d'aventures que mai s'han realitzat. Però ho pens i així ho dic, i només cal afegir

que es va produir el 1938. És clar que no és l'única pel·lícula d'aventures que m'interessà, perquè també he de citar *The Three Musketeers*, de Sidney (1948); *Gunga Din*, de Stevens (1939); *The our Feathers*, de Korda (1939); *Moby Dick*, de Huston (1954-6); *A High Wind in Jamaica*, de Mackendrick (1965) o, fins i tot, alguns films de *Tarzan* (interpretats per Johnny Weissmuller i Maureen O'Sullivan). La filmografia moderna, actual, de les noves fornades d'actors i directors (amb nou o vell mil·lenni i segle), no els ha superat.

I no han superat obres tan significatives i representatives del cinema negre i de gàngsters com *Cry of the City*, de Siodmak (1948); *Witness for the Prosecution*, de Wilder (i especialment la magistral interpretació de *Laughton* [1957]) o *Little, Caesar*, de Mervyn Le Roy (1930), entre moltes d'altres realitzades entre

els anys trenta i els setanta. Però podria fer referència a comèdies, musicals, westerns, cinebèl·lic... Directors o actors com Hitchcock, Ford, Vicent Price, George Sanders, James Gagney, Burt Lancaster, Visconti (sempre estaran presents a la meva memòria pel·lícules com *Il Gattopardo* i *Confidències*), Peter Lorre...

(Vet aquí un parèntesi obligat i necessari: he citat títols, noms de realitzadors i actors de memòria; vull dir que no he emprat —per ventura és la primera vegada al llarg dels quasi setanta anys de vida— l'obligada consulta de l'erudit a enciclopedies, fitxes i d'altres crossetes prefabricades. Tot ho he fiat a la memòria i al sentiment. Possiblement no és el mètode més aconsellable. Però, a mi, m'agraden les heterodòxies i les improvisacions.)

Aquest és el cinema de la meva vida, del centenari. Films, directors i ac-

tors que no eren pur i estricte producte de la taquilla, sinó que formaren —i es mantenen vigents encara ara— part de les pretensions intel·lectuals d'un art que és imatge, llenguatge visual, però que no està mancat de sentit crític i de dimensió literària. El cinema amb què he crescut, viscut i esper, si el Dimoni no em fa perdre la lucidesa, morir.

El cinema, al cap i a la fi, que en aquests moments he recobrat amb motiu dels cents números de *Temps Moderns*.

El cinema —i així finalis aquesta improvisada exposició— que no sembla tendrà continuïtat en el nou segle que just acabam de començar. Que som un pessimista? No ho sé, jo diria —i no voldria pecar d'immodest— que més bé és una visió realista d'un present intel·lectual que tal vegada (o sens dubte) engreixa butxaques però no alimenta l'enteniment. ■